

1. ÜHTLASI VIIGILAHUTUSKÜSIMUS. Mis aastal toimusid kõik järgmised sündmused?

Täpne vastus 2 punkti, minimaalne eksimus 1 punkt.

Sündisid: Maksim Gorki, Robert Scott, Miklos Horthy, Emmanuel Lasker, Ernst Peterson-Särgava, Oskar Kallas.

Surid: August Ferdinand Möbius, Gioacchino Rossini.

Maaailmas pandi püsti esimene valgusfoor, Eestis kaotati lõplikult teoorjus ja Carl Robert Jakobson pidas maha oma esimese Isamaakõne.

2. Millist üldpealkirja kandis 3.-6. juulini toimunud XXVIII Laulu- ja XXI Tantsupidu, mille logo on all vasakul?



3. Milline on maailma kõige tugevam valuuta? Praeguse seisuga on selle raha kurss euro suhtes 2,82. Riigi valitsejaks on emiir Ash-Shaykh Mish'alal-Aḥmadal-Jābiraṣ-Ṣabāḥ, kes enne 2023. aasta detsembrit 83-aastaselt valitsejaks saamist oli maailma vanim kroonprints.

A. Bahreini dinaar B. Jordaania dinaar C. Kuveidi dinaar D. Omaani riaal

4. Krimmi üks vanimaid linnu on 6.sajandil eKr Kreeka kolooniana Theodosianana asutatud linn, mis tänapäeval kannab Feodossija nime. 1266-1475 oli see linn aga genovlaste kaubalinnaks. **Mis nime ta sel ajal kandis?** Samanimeline on ka ajalooline piirkond Etioopias, millest tulenev nimi ilutseb sageli ka meie hommikusel söögilaua.

5. Laulu “Manchester et Liverpool” autorid André Popp (muusika) ja Eddy Marnay (sõnad), andsid Marie Laforêt’le võimaluse salvestada lugu 1966. aastal plaadifirmas Disques Festival. **Kus meie seda melodiat kõige rohkem kuulnud oleme?** Vastata palume võimalikult täpselt.

6. Esimest korda pakkus küsitava naljaga pooleks välja toonane USA suursaadik Pariisis Benjamin Franklin aastal 1784, kui saatis anonüümse kirja Journal de Paris'le. Tegelikult jõudsid selleni esimesena Saksamaa ja Austria-Ungari I MS ajal, kui tulemusena hoiti kokku nappivat kivisütt. Eriti „populaarseks“ osutus küsitav 1970ndatel, mil seda hakkasid kasutama enamus põhjapoolkera riike. **Millest on jutt?**

7. **Kellest** (s. 1948) on Gerda Kordemets kirjutanud raamatu : ”Nagu võilill tuules”?



8. **Millise tähega** tähistatakse SI mõõtühikute süsteemis **elektrijuhtivust**?

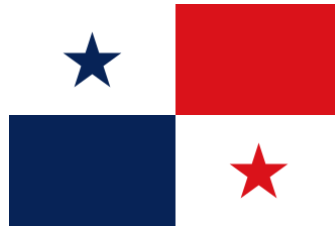
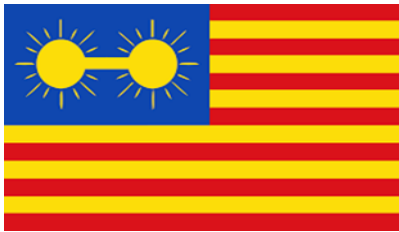
C F S Ω

9. Vaid kaks eestlast on **peatreenerina** tulnud mõne välisriigi korvpallimeistriks. **Kes?** (1 õige – 1 punkt).

10. See kreeka päritolu nimi on tuletatud sõnast, mis tähendab must, tume, ehk siis tähistab „tumedajuukselist“ või „mustapäist“ naist. Nimi muutus populaarseks varases kristluses, kuna selle kandsid kaks tuntud Rooma pühakut: Püha Vanem ja tema lapselaps Püha Noorem (4.–5. saj.). Mõlemad olid tuntud oma vagaduse ja heategevuse poolest. Sümbolne tähendus varases kristluses: alandlikkus ja loobumine maisest hiilgusest (kuna „pimedus/tumedus“ kontrasteerus maiste „heledate“ rikkustega). Sel aastal sai üks selle nime kandja teist korda esimeseks. **Milline nimi?**

11. Legend räägib, et see **elukas** olevat saanud nime paarsada aastat tagasi Joseph Banksi kaudu, kes olla kohalikult küsinud looma nime, mille peale kohalik olla omas keeles vastanud: „Ei saa aru“. Tänapäevaks on tõestatud, et elaja üldnimi tähendab siiski tema ühte pruunikat spetsiifilist alamliiki. **Kellest on jutt?**

12. Selle riigi esimese lipu kavandi (all vasakul) pakkus 1903. aastal välja prantsuse inseneri Philippe-Jean Bunau-Varilla abikaasa. Riigilipuks võeti kasutusele aga all paremal olev variant, mille pakkus välja riigi tollase presidendi abikaasa. **Millise riigi** lipu ajaloost on jutt?



13. **Kelle esimene trükis ilmunud raamat** oli Alma Vaarmanniga kahasse kirjutatud „Tallinna proletarse teatri ajaloost (1, osa)“, mis ilmus 1957. aastal?

A. Ain Kaalep

B. Jaan Kross

C. Lennart Meri

D. Eno Raud

14. Guy Burgess, Anthony Blunt, John Cairncross, Donald Maclean (vahel ka Mark Petrovitš Fraser) ning Punktiirile sobib viies nimi, nendest kõige tuntum, kes tutvus 1930-ndatel eliitkooli noormeestega, keda ühendasid sotsialismilembus ja homoseksuaalsus. **Mis nimi sobib punktiirile?**

15. **Kelle nime kannab Bologna lennujaam?** Tegemist on samas linnas aadliperes sündinud inseneri, leiduri ja ettevõtjaga, kelle eluaastad olid 1874 – 1937. Koos Karl Ferdinand Brauniga jagati 1909. aasta Nobeli füüsikapreemiat.

16. Esimeseks Eesti Vabadusristi I liigi 1. järgu kavaleriks ei saanud mitte inimene, vaid üks ca 17 000 elanikuga linn. **Mis linn?** Seda linna ei tasu otsida Eestist.

17. „Taavet Koljati peaga“ on ühe tuntud kunstniku väidetavalt viimane teos, mis valmis 1610. Lõuendil on kujutatud piiblistseeni, kus noor Taavet hoiab käes hiiglasliku Koljati maharaiutud pead. Koljati pea on tegelikult kunstniku enda autoportree. **Kes on see kunstnik?**



A. Botticelli B. Caravaggio C. Raffael D. Tizian

18. See Gilbert Keith Chestertoni loodud detektiiv on malbe ja tagasihoidlik katoliku preester. Tema lugudest tehtud seriaal on jooksnud ka Eesti Televisioonis. **Mis on selle malbe detektiivi nimi?**

19. Nii kutsusti vanas Kiievi-Vene riigis kaelakaunistust. Väljend on siiani Ukrainas kasutuses, kuigi teises tähenduses. **Milline sõna** (ehk kuidas seda kaelakaunistust kutsuti)?

20. **Kes on see 1942. aastal sündinud laulja**, kelle 1973. aastast pärinevat lugu kuulete? Küsitav on endiselt heas vormis ning on käesoleval aastal välja lasknud uue singelplaadi.

21. Edward Wilson, Lawrence Oates, Henry Bowers, Edgar Evans. Sellest kuulsast nimistust puudub kõige kuulsam. **Kes?**

22. Pildil on Eesti 2025. aasta orhidee. Tema nime esimene pool tähistab ka ühte hulktahtukat, teine pool aga ühe looma kehaosa. **Milline taim?**



23. Käesoleval aastal läks Nobeli kirjandusauhind Ungarisse, kui selle pälvis Laszlo Krasznahorkai. **Millisesse riiki** läks Nobeli kirjandusauhind aga eelmisel, 2024. aastal?

A. Lõuna-Korea

B. Rumeenia

C. Tansaania

D. Valgevene

24. Küsitav riik sai õiguse korraldada aastal 2015 MM-võistlused. Siis aga selgus karm tõsiasi, et korraldajamaal polnud välja panna oma koondist. Ropu raha eest kodustati kiiresti ära kolm montenegrolast, kaks egiptlast ja süürlast ning üks prantslane, kuubalane, hispaanlane, tuneeslane ja iraanlane (eestlane jäi esimesena välja). Ettevõtmine tasus ära – kokkuvõtteks MM-i hõbe. **Mis riigis ja mis alal see suurvõistlus toimus?** (1 õige – 1 punkt) .

25. **Millise looma** kuju püstitati käesoleval aastal Riia kesklinna? Esialgu oli ta Brīvbase (Vabaduse) väljakul, hiljem viidi Raekoja platsi (Rātslaukums).

26. Teatavasti oli Trooja hobune hiiglaslik seest tühi puust hobune, mille abil kreeklased vallutasid Trooja linna. **Kes kreeka kangelastest selle kavaluse välja mõtles?**

27. Mees fotol on Robert Prevost, kes on just saanud Villanova ülikooli bakalaauruse diplomi matemaatikas aastal 1977. Matemaatikukarjääri ta ei jätkanud, kuid **millega seoses on ta praeguseks tuntuks saanud?**



28. **Kes** pärjati konkursil Eesti Muusikaauhinnad 2025 nii Aasta Naisartisti kui Aasta Autorilaulualbumi tiitlitega? Tema albumi pealkiri on „... aga samas ...“

A. Mari Jürjens B. Mari Kalkun C. Liisi Koikson D. Kadri Voorand

29. See maakond on Itaalia rikkaim ja arenenuim piirkond, mille pindala on 23 872 km² ja kus on 10 miljonit elanikku. Seal leidub palju maalilisi järvi: Como, Lago Maggiore, Lugano ja Itaalia suurim järv Garda. Maakonnast on pärit ka kuulsad juustusordid *gorgonzola*, *mascarpone* ja *grana padano*. Maakonna keskuseks on Milano. **Mis maakond?**

30. Prantslased kogusid Vabadussamba jaoks heldelt franke, kuid rahast ikkagi ei piisanud. Nad kutsusid ameeriklasi üles panustama nii palju kui võimalik, kuid nood ei olnud nõus dollareid omaenda kingituse jaoks annetama. Seejärel lubas kirjastaja Pulitzer avaldada oma ajalehes midagi, mille tulemusel hakkasidki rahad liikuma. **Mida ta oma ajalehes avaldas?**

31. Esimene eesti kirjandusteose ekraniseering tehti 1929. aastal Konstantin Märska poolt. Sama teose põhjal valmis mängufilm ka 2023. aastal. **Milline kirjandusteos ja kes on selle teose autor?** (1 õige – 1 punkt).

32. Aastal 2021 oli Eesti ainus riik, kus üheaegselt olid võimul nii naispresident kui ka naispeaminister. 2024. aasta lõpust on ühes teises riigis samuti ametis naispresident ja naispeaminister, kusjuures oma 37 eluaastaga on peaminister ka maailma noorim riigijuht. **Millises riigis on kõrgetel ametikohtadel fotodel olevad kaks daami?**



33. **Milline Lõuna-Ameerika riik** ei ole seni võitnud ühtegi olümpiamedalit?

- A. Boliivia B. Ecuador C. Guajaana D. Paraguay

34. Selle Nobeli preemia laureaadi teoreetiline ja praktiline panus esimese aatomipommi loomisel oli üüratu, aga oma hilisema elu pühendas ta tuumarelvade kontrollimise ja piiramise propageerimiseks. Tema järgi on nime saanud keemiline element number 107. Teine keemiline element – hafnium – on nimetatud tema kodulinna järgi. Tema poeg pälvis 1975. aastal samuti Nobeli füüsikaauhinna. **Kellest on jutt?**

35. Esimene seda liiki loom saabus Tallinna loomaaeda 2022. aastal - Einsteini ja Baba poeg, nimeks Tupsik. Kõnealust liiki loomad jagunevad kahte perekonda: kahevarbalistel on kuus kaelalüli, kolmevarbalistel on neid aga üheksa, millele tänu saavad nad oma pead pöörata kuni 270 kraadi. Karv kasvab neil teistest imetajatest erinevalt vastupidises suunas. Raske uskuda, aga need loomad on head ujujad. **Mis loomast on jutt?**

36. Väidetavalt on eestikeelsed sõnad umbes pooles ulatuses soome-ugri päritolu, ca 40% on germaani päritolu, ülejäänud enamuses slaavi taustaga. Aga ligikaudu 3% on nõ tehissõnad, milledest enamiku autoriks on mees, kes soovitas ü tähe asemel kirjakeelde võtta hoopiski y. **Kellest on jutt?**

37. **Kes on need** kasukates mehed (kolmas jääb pildilt välja sõber Gregi paremale küljele), kes 1977 etendavad Montreali olümpiastaadionil igihaljast Aaron Coplandi lugu „Fanfaar lihtsale inimesele“? Vastata võib kolme nime või ka kollektiivi nime lühemas või pikemas vormis.



38. Donald Trump on seni vanim ametisseasuv USA president (78 aasta ja 220 päeva vanuselt). **Kes oli aga selles arvestuses kõige noorem USA president**, kes astus ametisse 42 aasta ja 322 päeva vanuselt?

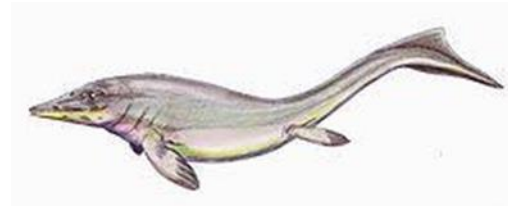
A. George W. Bush B. Ulysses Grant C. John F. Kennedy D. Theodore Roosevelt

39. **Kuidas nimetatakse käsitööliiki**, kus pulkadele poolitud niitide ristamise ja keerutamise tulemusena valmib põimitud pitsiline pind?

40. Peesot kasutavad rahaühikuna kaheksa riiki, milledest seitse on Ladina-Ameerika riigid. **Milline on aga kaheksas riik?**

41. Väidetavalt oli ainuke inimene, kes küsitavast vaidluses võitu sai, temast 40 aastat noorem riiakas ja leppimatu abikaasa Xanthippe. Kord olevat Xanthippe pärast tüli tühjendanud ööpoti talle pähe, mille peale küsitav ütles "Pärast äikest tuleb tavaliselt vihma". Xanthippe on läbi aegade olnud tigea, tujuka ja õela abielunaise võrdkujuks. **Kes oli Xanthippe abikaasa?**

42. Teadaolevalt said dinosaurused omale järglasi munemise teel. Samas on teada, et üks dinosauruste liik olid kindlasti elussünnitajad ehk lihtsamal keeles poegisid. **Kes?**



A. Ankülosaurus B. Hadrosaurus C. Ihtüosaurus D. Seismosaurus

43. See riik oleks nagu rännanud teise kohta. 40 aastat tagasi oli tal 3 piirinaabit, aga praegu on 7 ja kõik on uued. **Milline riik?**

44. Rüüstatud ja paljaks varastatud Maracaibo linnast vedasid selle piraadi purjekad aastal 1669 välja saagi, mille väärtus ületas 10 miljonit naelsterlingit, seda kaasaegsesse rahalisse väärtusesse arvatuna. Tegemist oli kõmri päritolu piraadiga, kelle eesnimeks oli kõmripäraselt Hari. **Kellest on jutt?** Muuseas, tema nime kannab ka üks rummi kaubamärk.

45. **Kes on autor** ning **mis on** kuuldava teose **pealkiri?** (1 õige – 1 punkt)

46. **Millise autotootja** automargid on: Carnival, Niro, Picanto, Sorento jt? Et mitte hakata täpseid korporatiivseid suhteid lahkama, siis teiste sõnadega küsime, et milline nimi käib kõikide nende automarkide nimetuses eelnevalt loetletute ette.

47. Aastal 2024 jõudis Eesti raamatupoodide müügiedetabelite tippu Katrin Kaarepi koostatud naljaraamat «..... anekdoodid». **Kelle nimi puudub punktiirilt?** Populaarsete anekdootide kangelane on sündinud aastal 1940.

48. Kuuldav aaria "Nessun dorma" ("Keegi ei maga") oli üks Luciano Pavarotti lemmiknumbreid. **Millisest Giacomo Puccini ooperist** see aaria pärineb?

A. Boheem

B. Madama Butterfly

C. Tosca

D. Turandot

49. Küsitavat asja on oma märkmetes kirjeldanud/joonistanud juba Leonardo da Vinci. Kaasaegse versiooni leiutajaks peetakse prantsuse füüsiku Louis Sebastien Lenormand`i 1783. aastal konstrueeritud seadeldist. Ferdinand Johann Wiedemann nimetas seda oma sõnaraamatus "kukusirmiks". **Millest on jutt?**

50. **NB! KOLME PUNKTI KÜSIMUS (1 õige – 1 punkt).** Kes on fotodel olevad käesoleva aasta juubilarid, kes saaksid nüüd soovi korral osaleda ka meie tänases mängus? Nad kõik peaksid tuttavad olema filmimaailmast. Parempoolsel ameerika daamil on tööstaaži juba 59 aastat, vasakpoolne on külmakartmatu briti daam, kes on end täiesti lahti riietanud. Fotod peaksid olema kõik käesolevast aastast.



VASTUSED.

1. 1868.
2. Iseoma.
3. C. Kuveidi dinaar.
4. Kaffa; sellest nime saanud kohv on hommikujoogina paljude perede söögilaul.
5. "Vremja" ilmateate ajal [Marie Laforet - Manchester et Liverpool](#)
6. Suveaeg (Franklin soovitas sellega pariislased küünalde pealt kokku hoida).
7. Jüri Vlassov.
8. S (möötühik siimens, saanud nime saksa leiduri ja töösturi Ernst Werner von Siemensi järgi).
9. Jaak Salumets (Kaunase Žalgirisega Leedu meister 1994); Heiko Rannula (Varssavi Legiaga Poola meister 2025).
10. Melania (Melania Trump sai teist korda esimeseks leediks).
11. Känguru.
12. Panama (esialgses kavandis sümboliseerisid kaks päikest Põhja- ja Lõuna-Ameerikat, mille vahel on Panama kanal).
13. B. Jaan Kross.
14. Kim Philby; topeltagendid kes tegid koostööd NSVL organitega; nimetati Cambridge viisikuks.
15. Guglielmo Marconi.
16. Verdun.
17. B. Caravaggio (täisnimega Michelangelo Merisi da Caravaggio (1571-1610); antud teos peegeldab tema emotsionaalseid võitlusi ja kahetsusi, võitlust hea ja kurja vahel.
18. Isa Brown.
19. Grivna (grivnja); praegune Ukraina rahaühik.
20. Frank Schöbel (Ida-Saksamaa estraaditäht).
<https://www.youtube.com/watch?v=1qsMBC-Bmw4>
21. Kapten Robert Falcon Scott.
22. Püramiidjas koerakäpp.
23. A. Lõuna-Korea (kirjanik Han Kang).
24. Katar, käsipall.
25. Kass, peategelane Oscari võitnud animafilmis „Vooluga kaasa“ („Straume“).

26. Odysseus.
27. Praegune paavst Leo XIV.
28. A. Mari Jürjens.
29. Lombardia.
30. Annetajate nimed.
31. Eduard Vilde, "Vigased pruudid".
32. Island (president Halla Tómasdóttir, peaminister Kristrún Mjöll Frostadóttir).
33. A. Boliivia.
34. Niels Bohr.
35. Laisik ehk laiskloom.
36. Johannes Aavik.
37. Emerson, Lake & Palmer (ELP). <https://www.youtube.com/watch?v=c2zurZig4L8>
38. D. Theodore Roosevelt.
39. Niplispits.
40. Filipiinid.
41. Sokrates.
42. C. Ihtüosaurus
43. Poola; 40 aastat tagasi oli tal 3 piirinaabrit: NSVL, Saksa DV ja Tšehhoslovakkia; praegu on 7: Saksamaa, Tšehhi, Slovakkia, Ukraina, Leedu, Valgevene ja Venemaa; kusjuures kõik on uued riigid, milliseid 40 aastat tagasi sel kujul polnud (Saksamaa oli pooleks: SFV ja SDV).
44. Henry Morgan (1635-88); kõmripäraselt Hari Morgan; Captain Morgan on rummi kaubamärgiks.
45. Arvo Pärt, "Aliinale" ("Für Alina"), esimene *tintinnabuli*-stiilis teos (aastast 1976).
https://www.youtube.com/watch?v=TzIZPZN5K60&list=RDTzIZPZN5K60&start_radio=1
46. KIA.
47. Chuck Norris.
48. D. Turandot.
https://www.youtube.com/watch?v=cWc7vYjgnTs&list=RDcWc7vYjgnTs&start_radio=1
49. Langevari (saksa keeles "Fallschirm" ehk otsetõlkes "kukusirm").
50. Elizabeth Hurley, Sarah Jessica Parker, Brooke Shields (kõik sündinud 1965).